RAADSVOORSTEL

Postregistratienummer	23.0000303

Datum raadsvergadering	16 februari 2023
Steller	Drs. J.H. van Oort Secretaris-onderzoeker rekenkamercommissie Medemblik-Opmeer
Onderwerp	Onderzoek rekenkamercommissie inzake de GGD
Portefeuillehouder	Presidium

Inleiding

De rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan naar de wijze waarop de gemeente Opmeer haar rol als opdrachtgever ten opzichte van de GGD invult. Het onderzoek is onderverdeeld in vijf onderdelen:

1 – kaderstelling
2 – opdrachtgeverschap door gemeenten Medemblik en Opmeer
3 – opdrachtnemerschap door GGD Hollands Noorden
4 – rapportage aan het college
5 - rapportage aan de raad

Op basis van de bevindingen komt de rekenkamercommissie tot een tabel met conclusies en een aantal aanbevelingen.

De conclusies van de rekenkamercommissie zijn:

bij onderdeel 1 – kaderstelling door de gemeente Opmeer

Nr.	Norm	conclusie
1.	er is een sluitend geheel van documenten waaruit de basisopdracht aan GGD blijkt.	Op basis van wetgeving, gemeenschappelijke regeling en dienstverleningsovereenkomst blijkt de opdracht aan de GGD. In die zin is de opdracht aan de GGD sluitend. Er ontbreekt echter een beleidskader als bedoeld in artikel 13 van de Wet publieke Gezondheid, zodat er geen grondslag is voor de op zich sluitende opdracht richting GGD (zie norm 3).

2.	er is een jaarlijkse cyclus van opdrachtverlening in kwantitatieve en kwalitatieve zin	Er worden jaarlijks een begroting en een dienstverleningsovereenkomst opgesteld die ook in de verantwoording terugkomen.
3.	het is uitlegbaar waarom de gemeente Opmeer tot keuzes in de dienstverleningsovereenkomst, dus buiten het standaardpakket, is gekomen.	De gemeenteraad heeft geen vigerende kadernota gezondheidsbeleid vastgesteld. Hiermee is er geen grondslag voor doelstellingen vastgesteld door de gemeenteraad en voldoet de gemeente niet aan artikel 13 van de Wet publieke gezondheid.
4.	het college neemt heldere besluiten over zijn wensen met betrekking tot GGD	In de begroting (algemeen bestuur) en in de dienstverleningsovereenkomst, die jaarlijks worden vastgesteld en er worden subsidiebeschikkingen gegeven aan de GGD.
5.	de gemeenteraad wordt geïnformeerd over de kaderstelling met betrekking tot GGD, kan zich daarover een mening vormen en zo nodig, binnen zijn rol, besluiten over nemen	De gemeenteraad wordt conform de WGR gevraagd een zienswijze te geven op de begrotingscyclus van de GGD. De gemeenteraad van Opmeer kan de stukken van de AB-vergaderingen alleen via de site van de GGD opvragen. De gemeente werkt verder met meerdere subsidiebeschikkingen ten behoeve van de GGD en met inkoopovereenkomsten, waarmee het college uitvoering geeft aan het eigen gezondheidsbeleid. Zowel de subsidiebeschikkingen als de inkoopovereenkomsten gaan dan over activiteiten die de GGD via de Dienstencatalogus aanbiedt. Er is momenteel geen relatie met een uitvoeringsplan gebaseerd op een door de gemeenteraad vastgestelde kadernota lokaal gezondheidsbeleid. Dit betekent dat de gemeenteraad alleen in passieve vorm betrokken is.
6.	de kaderstelling van GGD is vanuit maatschappelijke doelstellingen uitlegbaar.	De uitvoering geschiedt binnen de kaders die de wet en de gemeenteraad op verschillende beleidsterreinen vastlegden. Echter, op het moment van onderzoek is er geen door de gemeenteraad vastgesteld vigerend lokaal gezondheidsbeleid op basis waarvan duidelijk is welke maatschappelijke doelstellingen de gemeente via de GGD – los van de doelstellingen in de gemeenschappelijke regeling – nastreeft.

		De gemeente voldoet daarmee niet aan de Wet publieke gezondheid. Vereist is een eigen beleid, waarin de gemeente de rijksdoelstellingen in acht neemt. Dat eigen beleid is er niet.

bij onderdeel 2 – opdrachtgeverschap door de gemeente Opmeer

Nr.	Norm	conclusie
7.	de jaarlijkse begroting en dienstverleningsovereenkomst geven duidelijk aan welke taken door de GGD in opdracht van de gemeente Opmeer worden uitgevoerd	Ja, dit is in financiële zin het geval, in handelingszin wordt dit wel begroot, maar wordt ook de benodigde flexibiliteit gevraagd en gegeven om te zorgen dat de taken efficiënt – in de daadwerkelijk gevraagde hoeveelheden – kunnen worden uitgevoerd. Met de begroting stelt de gemeenteraad de financiële kaders voor de wettelijke taken vast, die door de GGD worden uitgevoerd. (De vraag Wat mag het kosten) Daarmee wordt nog weinig bepaald over Wat willen we bereiken, behalve dat er wettelijke taken worden uitgevoerd.
8.	de gemeente Opmeer heeft een onderbouwing voor de opdracht aan GGD	Voor de begroting wel door standaardisering door wetgeving en gemeenschappelijke regeling, voor de dienstverleningsovereenkomst via inkoop en subsidies ontbreekt het hieraan omdat er geen kadernota lokaal gezondheidsbeleid meer is.

bij onderdeel 3 – opdrachtnemerschap door de GGD

Nr.	Norm	conclusie
9.	GGD weet door de opdrachtverlening van de gemeente Opmeer expliciet wat er van hem verwacht wordt.	Door de dienstverleningsovereenkomst, dienstencatalogus en het maandelijks accounthoudersoverleg is dit wel het geval.
10.	GGD heeft de opdrachten van de gemeente Opmeer logisch in de organisatie van GGD belegd bij professionele afdelingen.	Er is een duidelijke rolverdeling binnen de organisatie van GGD, waarbij mensen met verschillende taken bijpassende expertises hebben.

bij onderdeel 4 – rapportage aan het college

Nr.	Norm	conclusie
11.	GGD rapporteert in de P&C-cyclus helder over kwantitatieve en kwalitatieve uitvoering van de opdracht.	GGD rapporteert in de P&C cyclus helder en tijdig over kwantitatieve uitvoering.

12.	GGD rapporteert maandelijks helder over kwantitatieve en kwalitatieve uitvoering van de opdracht	Er is een maandelijkse accountoverleg en rapportage waarin aan de hand van een gestandaardiseerde agenda gesproken wordt.
13.	de rapportages reflecteren op de verleende opdracht zodat duidelijk wordt hoe de opdracht is uitgevoerd	In de notulen treffen wij zowel kwantitatieve als kwalitatieve duidingen, gerelateerd aan de afgesproken indicatoren.

bij onderdeel 5 – rapportage aan de raad

Nr.	Norm	conclusie
14.	de gemeenteraad wordt regelmatig geïnformeerd	De gemeenteraad heeft toegang tot de database, tot regionale en gemeentelijke presentaties en tot AB-stukken maar krijgt die niet als rapportage door het college aangereikt.
15.	de gemeenteraad kan kennisnemen van de jaarstukken van GGD	De raadsleden krijgen de jaarstukken opgestuurd…
16.	de gemeenteraad is in staat te controleren of GGD aan zijn taken voldoet	… en geven daarop hun zienswijze. Raadsleden controleren met name op financiële aspecten, niet op inhoudelijke doelstellingen. De gemeenteraad wordt hierdoor onvoldoende door het college geïnformeerd. Bovendien ontbreekt (zie kaderstelling) een kader waaraan de gemeenteraad kan toetsen.
17.	de gemeenteraad kan beoordelen of GGD in voldoende mate bijdraagt aan het behalen van de gestelde maatschappelijke doelen.	Dit kan nauwelijks; De stukkenstroom richting gemeenteraad lijkt daarvoor toch te veel gericht op financiën. Het blijkt soms moeilijk een link te leggen tussen doelstelling, actie, en actieresultaat. Bovendien is er op dit moment geen vigerende kaderstellende nota gezondheidszorg waaraan gerelateerd zou kunnen worden, zodat dit alleen ten aanzien van de doelen uit de gemeenschappelijke regeling zou kunnen. Doelen vanuit de subsidies of inkoopactiviteiten komen hier sowieso minder aan bod.

Op basis van deze conclusies doet de rekenkamercommissie de volgende aanbevelingen:

1. Stel een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast, waarin de raad in ieder geval aangeeft:

a) wat de gemeentelijke doelstellingen zijn ter uitvoering van de in de artikelen 2, 5, 5a en 6 van de Wet Publieke gezondheid genoemde taken,
b) welke acties in de bestreken periode worden ondernomen ter realisering van deze doelstellingen,
c) welke resultaten de gemeente in die periode wenst te behalen,
d) hoe het college van burgemeester en wethouders uitvoering geeft aan de in artikel 13 genoemde verplichting.

2. Verzoek het college te rapporteren welke onder 1d genoemde activiteiten de gemeente uitbesteedt aan de GGD en welke activiteiten anderszins worden uitgevoerd. Verzoek het college tevens jaarlijks te rapporteren over de voortgang, waarbij het behalen van door u onder 1 gestelde doelstellingen centraal staan.
3. Verzoek het college de zienswijze die u als gemeenteraad mag indienen zo voor u voor te bereiden dat u duidelijk is op welke wijze begrotingen en verantwoordingen van de GGD zich verhouden tot de door u vastgestelde inhoudelijke doelstellingen.

Beslispunten

1. De conclusies 1 tot en met 17 van de rekenkamercommissie over te nemen.
2. Het college te verzoeken uitvoering van aanbeveling 1 voor de Gemeenteraad voor te bereiden en uiterlijk in het tweede kwartaal 2023 een concept ter besluitvorming aan de gemeenteraad aan te bieden.
3. Het college te verzoeken aanbevelingen 2 en 3 uit te voeren.

Beoogd maatschappelijk effect

Op dit moment voldoet de gemeente Opmeer niet aan de verplichtingen die de Wet Publieke Gezondheid aan haar stelt. Met het uitvoeren van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie voldoet de gemeente weer aan de wet. Bovendien komt de gemeenteraad ten aanzien van het gezondheidsbeleid met het uitvoeren van de aanbevelingen weer in de positie om zijn kaderstellende en controlerende taken naar behoren uit te voeren.

Argumenten

Voor een uitgebreide beschrijving van de argumenten verwijst de rekenkamercommissie naar de rapportage. Op basis van de opgeleverde documenten en gehouden interviews heeft de rekenkamercommissie een reeks bevindingen gedaan. Die zijn de basis voor de conclusies geweest. Op hun beurt waren de conclusies de basis voor de aanbevelingen.

In de kern concludeert de rekenkamercommissie dat de gemeente Opmeer geen vigerend volksgezondheidsbeleid heeft. De gemeente moet dat volgens de Wpg wel hebben. Als gevolg van deze onrechtmatigheid heeft de gemeenteraad geen duidelijke kaders gesteld voor het volksgezondheidsbeleid en is hij ook niet in te staat te controleren of het College een juiste beleidsinvulling geeft aan het volksgezondheidsbeleid. Door het opvolgen van de aanbevelingen worden deze omissies verholpen.

Kanttekeningen

De gemeente Opmeer voldoet nu niet aan de Wpg, zodat de gemeenteraad in gebreke is gebleven.

Wettelijk kader

Wet publieke gezondheid

Burgerparticipatie

Voor dit besluit zelf is burgerparticipatie niet van toepassing. Vanzelfsprekend adviseert de rekenkamercommissie om bij de uitvoering van de aanbevelingen wel het door de gemeenteraad vastgestelde burgerparticipatiebeleid als kader te gebruiken.

Financiën

Niet van toepassing; opstellen van periodiek terugkerende beleidsnota's behoren in de vigerende begroting te zijn opgenomen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Uitvoering

De rekenkamercommissie adviseert de gemeenteraad uiterlijk in het tweede kwartaal een nota gezondheidsbeleid conform de wetgeving vast te stellen.

Bijlagen

- Rapport rekenkamercommissie GGD dd. 5 januari 2023

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op artikel 185 van de Gemeentewet;

artikel 2, 5, 5a, 6 en 13 van de Wet publieke gezondheid;

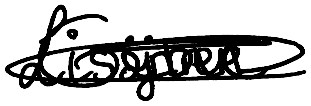
gelet op de behandeling in de oordeelvormende raadsvergadering van 2 februari 2023;

besluit:

1. de conclusies 1 tot en met 17 van de rekenkamercommissie over te nemen;
2. het college te verzoeken uitvoering van aanbeveling 1 voor de Gemeenteraad voor te bereiden en uiterlijk in het tweede kwartaal 2023 een concept ter besluitvorming aan de gemeenteraad aan te bieden;
3. het college te verzoeken aanbevelingen 2 en 3 uit te voeren.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 16 februari 2023.





voorzitter
G.J. van den Hengel

griffier
L. Gijben